

Posudek oponenta habilitační práce

Jméno uchazeče: JUDr. Jan Brodec, LL.M., Ph.D.

Název práce: Insolvenční řízení v kontextu mezinárodního práva soukromého

Oponent: JUDr. Jiří Grygar, Ph.D.

Pracoviště: Krajský soud v Praze

Struktura posudku:

I.

Původnost práce

Na základě výsledků kontroly originality práce z programu Turnitin, jakož i z osobní znalosti pramenů, které byly v práci použity, lze bezpečně učinit závěr, že práce je původní.

II.

Výsledky práce (včetně hodnocení, zda přináší nové poznatky nebo originální řešení)

Předložená práce zcela správně poukázala na legislativní a obecné systémové nedostatky v souvislosti s propojením jak jednotlivých právních předpisů českého civilního procesu (insolvenčního zákona a občanského soudního řádu), stejně jako formy a obsahu transpozice evropského insolvenčního nařízení do českého insolvenčního zákona. Příkladem lze vyzdvihnout správné kritické stanovisko k pojmu „evropský mezinárodní prvek“ v českém insolvenčním zákoně. Správně zdůraznila nedořešenost jeho obsahového vymezení a legislativní nebezpečí umělé tvorby legislativních pojmů, které nemají oporu v transponovaném předpisu.

Práce se zaměřila nejen na stránku obsahovou, ale také stránku procesní (například v rámci klasifikace čl. 7 Insolvenčního nařízení coby normy jak procesního, tak i kolizního charakteru). Vychází z definice pojmu COMI a provádí porovnání jeho obsahu jak z hlediska unijní judikatury, tak i národní judikatury vybraných států, které převzaly Vzorový zákon UNCITRAL. Lze souhlasit s teoretickým vymezením, že hlavním proudem pro moderní právní úpravy je tzv. modifikovaný univerzalizmus a nezůstalo ani opominuto zdůraznění nutnosti zkoumání COMI soudem *ex officio*, včetně možnosti vyvrácení domněnky COMI v rámci testu řídicích pravomocí.

Pokud jde o druhou část práce, týkající se Vzorového zákona UNCITRAL, pak je na místě ocenit přístup akcentující princip univerzality insolvenčního řízení, a tedy nutný restriktivní přístup ve vztahu ke snahám o uplatnění výhrady veřejného pořádku. Obdobně též konstatovala nevhodnost institutu vzájemnosti, nakolik se jedná o úpadková řízení v mezinárodním formátu. Na vybraných příkladech, zejména USA a Polska bylo dostatečně demonstrováno, nakolik

Vzorový zákon je vhodnou normou pro jednotlivé státy, způsobilou pozitivně přispět k dalšímu rozvoji insolvenčního práva v mezinárodním měřítku a k sjednocení a zjednodušení procesních postupů.

Ve vztahu k části práce pojednávající o českém mezinárodním insolvenčním právu lze kromě výše uvedeného zdůraznit rozbor úpravy ustanovení § 426 až 430a insolvenčního zákona, to vše přitom zcela v souladu s dílčími závěry učiněnými v práci dříve v rámci rozboru pojmu COMI. Obdobně též ohledně ustanovení § 111 ZMPS a jeho vztahu vůči § 14 a § 15 ZMPS.

Hlavní přínos práce spočívá tedy nejen v popisu a zhodnocení nedostatků právní úpravy, ale zejména v nástinu možných řešení a s navrhovanou implementací Vzorového zákona do českého právního řádu, jakož i s odstraněním podmínky vzájemnosti v § 111 odst. 5 ZMPS je na místě jen vyslovit souhlasné stanovisko.

Lze tedy bez pochybností konstatovat, že práce přináší dosud nepublikované, nové poznatky a navrhuje jim odpovídající praktická řešení *de lege ferenda*.

III.

Aktuálnost zpracovaného tématu

Práce je aktuální, a to nejen po stránce zpracování, ale i v obecné rovině, neboť jde o dílo, které v dané tématice nemá v české odborné právní literatuře, vzhledem ke své komplexitě, srovnatelné publikace. Navíc práce reaguje i na dopady pandemie, jež nastala v roce 2020, a o to větší teoretický i praktický přínos představuje.

IV.

Struktura práce – zvolené metody zpracování

Celkově je struktura práce výborná. Části deskriptivní jsou věcné a rozsahem nevybočují z mezí nezbytně nutných pro následný rozbor a zaujetí kritického stanoviska. Struktura práce odpovídá požadovaným standardům, přičemž je obsahově členěna do odpovídajících obsahových celků. Po nezbytném vymezení teoretických východisek mezinárodního insolvenčního práva je práce vystavěna na třech základních pilířích, a to částech zaměřených na:

- 1) Evropské mezinárodní insolvenční právo,
- 2) Vzorový zákon UNCITRAL s příklady zahraničních právních úprav a
- 3) České mezinárodní insolvenční právo.

Závěrečným celkem pak je syntéza dílčích závěrů, učiněných v jednotlivých třech hlavních částech a jejich pododdílech. Je třeba zdůraznit, že v úvodu práce vytyčené výzkumné otázky byly řádně a precizně realizovány vědeckými metodami zpracování.

Za vědecky nejpřínosnější části práce považuji zejména pojednání o shodných trendech v rámci posuzování COMI a postupu podle Vzorového zákona, jakož i precizní rozbor relevantních norem ZMPS a jejich nejen kolizního charakteru, včetně odmítnutí podmínky vzájemnosti.

V. Připomínky k textu

Zhodnocení problémů právní úpravy a judikatury by se na první pohled mohlo jevit rozsahově upřednostněno vůči zhodnocení následných praktických problémů, kdy jsou vytýčeny jen některé, nicméně nutno dodat, že autor vybral ty stěžejní. Autor racionálně odůvodnil jím provedený výběr oblastí, na které se zaměřil, když plný rozbor všech v úvahu připadajících oblastí by přesáhl účel a limity habilitační práce.

Je na místě ocenit, že autor v práci správně zdůraznil, že i relativně podrobná národní transpoziční právní úprava může představovat omezený praktický přínos, resp. lze konstatovat nedostatky ve funkčnosti takové právní úpravy a řadu problémů, které je nutno v praxi překonávat výkladem zdrojového textu transponovaného předpisu.

Pozitivní přínos předmětné práce je též v rozboru řešení *de lege ferenda*, přičemž jasně odhaluje, že případné opomíjení navržených řešení může mít z dlouhodobého hlediska za následek další nežádoucí důsledky, a že je nezbytně nutné se zejména v soudní praxi vyhnout snahám o judikatorní solitérství a podporovat trend univerzality za současného setrvání na důsledném posouzení specifických okolností jednotlivých případů.

VI.

Jazyková a grafická úroveň

Předložená práce splňuje požadavky příslušných směrnic a má požadovanou jazykovou i grafickou úroveň. Lze ocenit kvalitní zpracování, především pokud jde o citace a práci s judikaturou a literaturou.

VII.

Případné otázky k obhajobě

Autor práce se v rámci obhajoby práce může zaměřit například na následující otázky:

1. Možnosti využití alternativních způsobů řešení sporů v rámci insolvenčních řízení (či jejich předcházení) nebo v incidenčních sporech s mezinárodním prvkem.
2. Možnosti přiblížení některých institutů insolvenčního a exekučního práva a jejich případné benefity či rizika.
3. Případná vhodná nelegislativní opatření pro zlepšení procesů v oblasti insolvenčního práva.

VIII.

Formulace závěrů

1. Habilitační práce **obsahuje** původní výsledky a originální zpracování ucelené části problematiky zvolené specializace, a to na úrovni, která odpovídá publikačnímu standardu této specializace.

2. Předloženou habilitační práci považuji za výbornou a **doporučuji** ji k dalšímu habilitačnímu řízení na PF UK a v případě úspěšné obhajoby práce, **doporučuji udělit JUDr. Janu Brodconi, Ph.D., LL.M. titul docent.**

V Praze dne 1.8.2021

JUDr. Jiří Grygar, Ph.D.